

DOI: 10.55643/ser.2.44.2022.448

Пластун О. Л.

професор, д.е.н., кафедра міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет, Суми, Україна;
ORCID: [0000-0001-8208-7135](https://orcid.org/0000-0001-8208-7135)

Артемченко А. С.

аспірантка, кафедра міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет, Суми, Україна; e-mail: a.artemenko@biem.sumdu.edu.ua;
ORCID: [0000-0002-7880-7360](https://orcid.org/0000-0002-7880-7360)
(Corresponding author)

Михайлов Д. С.

студент, кафедра міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет, Суми, Україна;

РИЗИК, АНАЛІЗ, ПЕРСПЕКТИВИ ІМПАКТ-ІНВЕСТУВАННЯ В ПОСТКОНФЛІКТНЕ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено концептуальні основи здійснення імпаکت-інвестування в постконфліктний (післявоєнний) період із метою економічного відновлення в Україні. Головну увагу приділено аналізу підходів до оцінки інвестиційної привабливості регіонів, що постраждали внаслідок воєнних дій, оскільки вони є політично нестабільними, зі слабкою цивільною інфраструктурою, нефункціональною правовою системою та поляризованим суспільством. Укупі це створює високий ризик для інвесторів. Було розглянуто досвід таких провідних міжнародних організацій, як Організація Об'єднаних Націй (ООН), ОЕСР, Світовий Банк та Міжнародна Фінансова Корпорація (МФК) у контексті їхньої діяльності з приводу методів оцінки інвестиційних ризиків та ідентифікації пріоритетних сфер інвестування. Наведено практичні кейси успішної імплементації імпакт-інвестиційних стратегій у країнах Західної Африки. Особлива увага приділена вивченню перспективи імпакт-інвестування в Україні в період воєнного конфлікту та макроекономічної нестабільності на основі аналізу ключових проблем, які виникли на території країни внаслідок війни. Було визначено, що загальне профілювання регіону є первинним елементом роботи, оскільки це дозволяє конкретизувати територіальні кордони інвестиційного проєкту, виявити економічні проблеми регіону, стан зайнятості та ін. Проте будь-якому фінальному рішення, що приймається про реалізацію імпакт-проєкту, має передувати припинення конфлікту шляхом мирних переговорів або мирної угоди. У результаті емпіричного дослідження було сформовано узагальнену матрицю SWOT-аналізу для оцінки рівня ризику інвестиційного імпакт-проєкту в постконфліктному регіоні; розроблено типологізацію показників оцінки інвестиційного ризику та економічного профілювання регіону, який потенційно може виступати об'єктом імпакт-інвестування.

Ключові слова: воєнний конфлікт, імпакт-інвестиції, інвестиційний проєкт, інвестиційний ризик, макроекономічна нестабільність

JEL Класифікація: B22, F21, F51

ВСТУП

Території, що постраждали від воєнного конфлікту, часто характеризуються політичною нестабільністю, інституційною слабкістю, нефункціональною правовою системою, поляризованим суспільством та слабкою цивільною інфраструктурою, що супроводжується порушенням прав людини, норм національного та міжнародного права. На додаток у постконфліктних районах урядування та безпека слабкі або не існують узагалі. Така ситуація призводить до того, що економіка не здатна до самостійного відновлення й потребує зовнішньої допомоги через бюджетне фінансування урядом; бюджетну підтримку міжнародними партнерами; міжнародні позики; участь у спеціалізованих інструментах та гарантіях із метою підтримки фінансового сектору. Сучасною альтернативою такого фінансування є імпакт-інвестування – інвестиційна стратегія, яка спрямована на отримання фінансової допомоги з метою здійснення позитивного соціального або екологічного впливу [1]. Проте країни, що постраждали від конфлікту, перебувають у зоні високого ризику,

Received: 01/04/2022

Accepted: 18/04/2022

Published: 30/06/2022

© Copyright
2022 by the author(s)

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

що несе шкоду населенню, й інвестори, які приймають рішення інвестувати в країни, що перебувають у пост-конфліктних зонах, наражаються бути безпосередньо пов'язаними з багатьма ризиками, а тому мають приймати ґрунтовні та ретельно проаналізовані рішення.

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Питанню оцінки інвестиційних ризиків та особливостей імпаکت-інвестування в постконфлікті території приділяли увагу багато науковців, але мотивація цього дослідження сформована на теоретичному підґрунті Й. Шварца та П. Халк'ярда [6], Д. Маклеода та М. Давалоса [7], Ю. Тищенко [14]. Я. Б. Базилюка, С. В. Давиденко, Д. Ю. Венцовського [15]. Усі вони наголошують на важливості пріоритетності, що означає ідентифікацію тих сфер, яким першочергово та стратегічно необхідна підтримка. Такий підхід сприятиме запобіганню негативним наслідкам війни та пом'якшенню їх із подальшим усуненням. Тому метою нашого дослідження є емпіричне вивчення міжнародного досвіду в сфері імпакт-інвестування з метою виокремлення підходів до оцінки рівня ризику інвестиційного імпакт-проекту в постконфліктному регіоні; розроблення типологізації показників оцінки інвестиційного ризику та економічного профілювання регіону, який потенційно може виступати об'єктом імпакт-інвестування в Україні в поствоєнний період.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Системно-структурний із метою формування та вибудови підходів до типологізації показників оцінки інвестиційного ризику та економічного профілювання регіону для рівня ризику регіону. Графічний метод для кількісної та візуальної презентації результатів аналізу. SWOT-аналіз для узагальнення первинної оцінки інвестиційної привабливості регіону.

РЕЗУЛЬТАТИ

Відповідно до Рекомендацій ОЕСР щодо ведення відповідального бізнесу (RBC) [2, 3] та Керівних принципів підприємницької діяльності в аспекті прав людини ООН (UNGPs) [4], інвестори зобов'язані знати соціальні та екологічні ризики, що загрожують їхньому інвестиційному портфелю, та використовувати свій вплив для запобігання ризикам і пом'якшення їх, наскільки це можливо та де це необхідно.

Із метою запобігання ризикам та пом'якшення їх інвестори повинні дотримуватися правил «дью-ділідженс» (Due Diligence RBC) перед прийняттям інвестиційного рішення та в процесі інвестування. Вони включають шість заходів: (1) інтеграція соціально відповідальних принципів ведення бізнесу в систему управління підприємствами, проведення належної перевірки інвестиційної привабливості територій шляхом (2) виявлення фактичних або потенційних негативних впливів на ланцюжки поставок та ділові відносини, (3) припинення ризиків, запобігання їм або пом'якшення їх, (4) відстеження результатів, (5) повідомлення про усунені наслідки; (6) робота над корективами за необхідністю [3, с. 20].

Яким чином інвестор має приймати інвестиційні рішення, що стосуються країн, які перебувають у воєнному стані або в процесі постконфліктного відновлення? У Рекомендаціях ОЕСР зазначено, що ризик визначається трьома характеристиками: міра (ступінь тяжкості негативного впливу), масштаб (розмір впливу, наприклад, кількість осіб, які постраждали), невиправний характер (неможливість відновлення довкілля або смерть людей) (табл. 1) [4, с. 43-44].

Таблиця 1. Приклади показників міри, масштабу та невиправного характеру оцінки інвестиційного ризику відповідно до Рекомендацій ОЕСР (Due Diligence RBC). (Джерело: [3, 4])

Об'єкт	Міра	Масштаб	Невиправний характер
Навколишнє середовище	Ступінь впливу на здоров'я людини; ступінь зміни видового складу; інтенсивність водокористування; ступінь утворення відходів і хімічних речовин	Територіальне охоплення впливу; кількість видів, які постраждали	Ступінь можливої або практичної реабілітації природних об'єктів; тривалість часу на рекультивацию

(продовження на наступній сторінці)

Таблиця 1. (продовження)

Об'єкт	Міра	Масштаб	Невиправний характер
Корупція	Розміри хабарів; злочинний характер хабарів; ступінь впливу на ринки, людей, навколишнє середовище та суспільство через рішення, прийняті через хабарі	Частота надання хабарів; географічне поширення хабарництва; кількість посадових осіб, службовців або агентів, які беруть участь у хабарництві	Ступінь шкоди суспільству через корупцію
Ринок праці	Ступінь впливу на здоров'я або безпеку працівників; наявність порушень прав на роботі	Кількість працівників, які постраждали	Ступінь негативного впливу, який можна виправити
Права людини	Ступінь доступу до основних життєвих потреб (їжа, освіта та ін.)	Кількість людей, які постраждали	Ступінь негативного впливу, який можна виправити
Розкриття інформації	Ступінь неадекватного або неправдивого розкриття інформації; ступінь впливу на ринки, людей, навколишнє середовище та суспільство через рішення, прийняті на основі неправдивої інформації	Рішення, що були прийняті на основі неправдивої інформації; кількість ідентифікованих груп, на які вплинули такі рішення	Рівень фінансової шкоди, до якої призведе неправдиве розкриття інформації
Інтереси споживачів	Ступінь впливу на здоров'я або безпеку людей; ступінь фінансових утрат для споживачів	Кількість споживачів, які постраждали	Ступінь негативного впливу, який можна виправити

Загальне профілювання регіону є первинним елементом роботи, оскільки це дозволяє конкретизувати територіальні кордони інвестиційного проєкту, виявити економічні проблеми регіону, стан зайнятості та ін. Базова інформація, необхідна для економічного профілювання регіону, має включати наступні елементи:

- 1) загальні показники (тип території, рівень економічної інтеграції регіону та розвитку приватного сектора);
- 2) населення (етнічний склад, кількість учасників бойових дій, кількість мігрантів, гендерна структура, рівень освіти);
- 3) природні ресурси (кліматична зона, флора, фауна, водні ресурси, екологічні проблеми);
- 4) інфраструктура та її стан (водопостачання, водовідведення, транспорт, електроенергія, комунікаційні системи);
- 5) інститути (політичні кордони, місцеві органи влади, регіональне регулювання в контексті права власності, реєстрації бізнесу, реалізації інвестиційних проєктів);
- 6) макроекономіка (середній дохід населення, рівень зайнятості, сектори економіки, кількість зареєстрованих юридичних осіб, розмір неформального сектора економіки, «зелені технології», торгівельні зв'язки регіону);
- 7) соціальна складова (факти дискримінації, групи підтримки інвестиційних імпакт-проєктів, програми соціальної допомоги та зайнятості, факти корупції);
- 8) поточні інвестиційні програми та проєкти (програми регіонального відновлення із зазначеними цілями, часовими рамками реалізації, цільовою групою, бюджетом, результатами).

Результати первинної оцінки інвестиційної привабливості регіону можуть бути оформлені у вигляді консолідованого звіту з конкретними висновками та рекомендаціями або на підставі SWOT-аналізу (табл. 2).

Таблиця 2. Матриця SWOT-аналізу інвестиційного імпакт-проєкту в постконфліктному регіоні	
Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
найбільш важливі ресурси регіону; можливості для максимізації економічної вигоди від використання цих ресурсів; ключові можливості розвитку регіону	обмеження досягнення економічного відновлення; проблеми, із якими стикаються місцеві жителі
Можливості (O)	Загрози (T)
можливості для максимізації сильних сторін; підтримка, необхідна для подолання слабких місць; можливості зовнішнього характеру для максимізації сильних сторін та подолання слабких місць	загрози сильним сторонам; загрози реалізації можливостей; інші проблеми

У підсумку загальний алгоритм ухвалення рішення про реалізацію імпаکت-проєкту має включати наступні етапи:

- 1) припинення конфлікту (мирні переговори або мирна угода);
- 2) розробка та складання профайлу постконфліктної території;
- 3) ініціація проєкту;
- 4) співпраця з місцевими органами влади у прийнятті інвестиційного рішення;
- 5) координація імпакт-проєкту з державними/місцевими органами влади;
- 6) у випадку, якщо місцеві структури здатні самостійно реалізувати проєкт, він остаточно імплементується ними; в іншому випадку є можливість прямої імплементації зовнішніми структурами.

Оцінка інвестиційних ризиків завжди враховує найпріоритетніші сфери, які першочергово потребують підтримки. Як показує міжнародний досвід, критично важливою є інфраструктура, яка найперше пошкоджується в процесі воєнного конфлікту: дороги, електроенергія, телекомунікації та водопостачання. Наприклад, МФК – Міжнародна фінансова корпорація та Світовий Банк разом із Ліберійською електричною корпорацією, урядом Ліберії та приватними інвесторами профінансували підключення регіонів країни до електроенергії, що в кінцевому підсумку забезпечило 165 000 ліберійців електроенергією [5, с. 11].

Інвестування в розвиток інфраструктури, ринку праці та торгівлі можуть створити попит, який підтримуватиме економічну активність. Потенціал постеконімічних перетворень є найбільшим саме в перехідний період, і його треба використовувати якнайактивніше. За підрахунками МФК [5, с. 17], лише через рік після закінчення конфлікту приплив іноземних інвестицій різко збільшується, а після встановлення миру будівництво та сфера послуг значною мірою витягують людей із крайньої бідності.

У середньостроковій перспективі телекомунікаційний та транспортний сектори, як правило, демонструють вищі темпи зростання, а видобувна промисловість та інші галузі, які залежать від природних ресурсів, залишаються стабільними після конфліктних років.

Підтвердженням того, що відновлення інфраструктури передбачає перш за все негайні інвестиції в поновлення таких сфер, як мобільний зв'язок, є результати досліджень Й. Шварца [6] й Д. Маклеода та М. Давалос [7] (табл. 1.3). Учені підтвердили, що в умовах надвисокого ризику цей сектор характеризується швидкою віддачею на вкладений капітал.

Таблиця 3. Кількість інфраструктурних інвестиційних проєктів за сферами постконфліктних країнах за роками після досягнення миру. (Джерело: [6,7])

Рік	Сектори інфраструктури			
	Телекомунікації	Енергетика	Транспорт	Водопостачання
0	2	0	0	0
1	4	0	1	0
2	6	0	0	0
3	4	1	1	0
4	3	0	2	0
5	4	1	1	0
6	6	6	0	0
7	1	5	1	2
8	0	6	1	0

Щодо інших сфер, то вони не являють собою значного інтересу в початковому періоді. Енергетика є більш привабливою через три роки після конфлікту, а частота інвестицій зростає через п'ять років.

У контексті транспорту привабливими є інвестиції в розвиток морських портів, бо контейнерні термінали надають можливість отримувати валютні надходження. Залізниця, дороги та аеропорти зазвичай відбудовуються лише через кілька років після конфлікту. У сектор водопостачання вкладається найменше інвестицій, але з точки зору задоволення потреб населення цей напрям має бути високопріоритетним.

Військовий конфлікт, що розпочався спочатку на окремих територіях Донецької та Луганської областей 2014 року та переріс у повномасштабну війну з 24 лютого 2022 року, позначився на економічному становищі України й призвів до появи нових проблем і викликів, із якими країна не стикалася до цього: переселення громадян із тимчасово окупованих територій, переорієнтація експортно-імпоротної діяльності, пошкодження інфраструктури та ін.

На жаль, економічні втрати наразі підрахувати повністю неможливо, адже війна триває й усі сфери життєдіяльності країни залежать від того, як воєнна ситуація розвиватиметься надалі. Проте можна виділити окремі макроекономічні тренди станом на березень 2022 року, бо навіть під час війни економіка України працює, але в інших умовах:

- 1) у лютому споживча інфляція прискорилося до 10,7 % у річному вимірі;
- 2) відповідно до Постанови № 244 [8], Кабінет Міністрів додав нові позиції до переліку товарів критичного імпорту, на закупку якого можна придбати валюту (пшениця, зерно, кондитерські вироби з цукру, готові харчові продукти, призначені для немовлят або дітей молодшого віку, добрива мінеральні або хімічні, порошки та ін.);
- 3) унаслідок вторгнення російських військ в Україну зруйновано інфраструктуру на \$100 млрд;
- 4) понад 1 000 компаній ухвалила рішення переміститися з тимчасово окупованих територій або територій, де йдуть бойові дії, із них понад 300 вже передислокувалися;
- 5) ціни доларових єврооблігації України зросли на 20-43 %;
- 6) Україна припинила співпрацю з МВФ у рамках програми Stand-by, але продовжила в рамках програми екстреної підтримки (Rapid Financing Instrument, RFI) у розмірі \$1,4 млрд екстреного фінансування [9];
- 7) Україні за березень 2022 р. вдалося залучити близько \$4 млрд від міжнародних партнерів;
- 8) за прогнозами, ВВП України може впасти на 35 % та нижче;
- 9) у контексті експортних галузей Україна перелаштовується з морських поставок на залізничні через Східну Європу;
- 10) банківський сектор: змінено щоденний ліміт на зняття готівкової іноземної валюти в Україні та за кордоном із 30 до 100 тисяч грн; обмеження загальним лімітом у 100 тис грн на місяць для P2P-переказів та quasi cash операцій [10].

Як бачимо, воєнний конфлікт має руйнівні економічні наслідки й призводить до структурних змін у державі. Якщо подивитися на динаміку макроекономічних показників за 2011-2020 рр., то наявне погіршення економічної ситуації України (рис.1.).

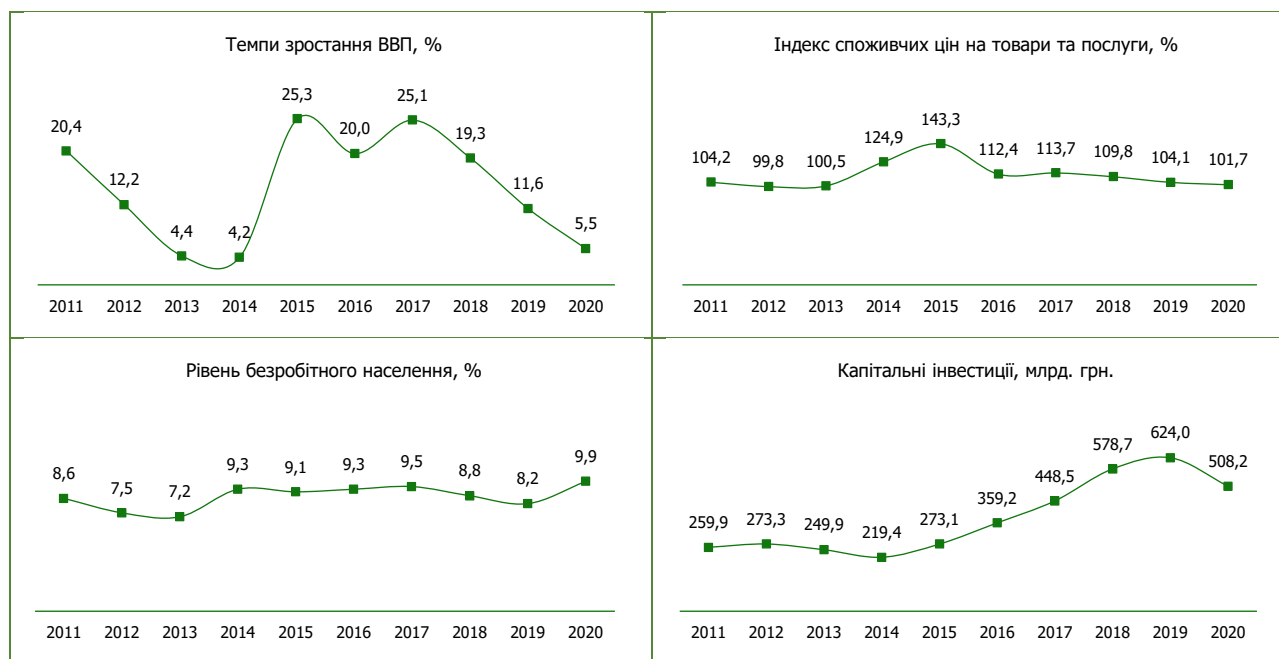

Рисунок 1. Показники розвитку економіки України у 2011-2020 рр. Примітка: показники за 2014-2020 рр. подано без урахування АР Крим, м. Севастополя та окремих територій у Донецькій та Луганській областях. (Джерело: [11])

Найменший приріст ВВП спостерігався за 2013-2014 рр. та 2020 р. – близько 4-5 %, що супроводжувалося значними рівнями індексу споживчих цін на товари та послуги: 124,9 і 143,3 у 2014 і 2015 рр. відповідно. Станом на 2020 р. індекс споживчих цін на товари та послуги складав 101,7.

Протягом 2015-2017 рр. приріст ВВП був більше 20 % у 2019 р., але з наступним спадним трендом. Також зріс і рівень безробіття з 7,2 % у 2013 р. до 8,8-9,5 % у 2014-2018 рр. та 9,9 % у 2020 р.

Беззаперечно, воєнний конфлікт позначається на населенні. За даними Управління Верховного комісара ООН з прав людини [12], кількісні втрати серед цивільного населення за період окупації Донецької та Луганської областей склали 3052 особи; приблизна кількість поранених – більше 7000 осіб, а загальна кількість жертв, включаючи військовослужбовців, – 41-44 тис, із яких 13-13,2 тис загиблих і 2931 поранених із обох сторін конфлікту. За час повномасштабної війни станом на 03.04.2022 було зафіксовано 3455 жертв серед цивільного населення в Україні, із них 417 загиблих і 2038 поранених [13].

Воєнні дії призвели до масового переміщення населення. За даними Міністерства соціальної політики України [14, 15], на кінець 2014 р. було зареєстровано 633523 внутрішньо переміщених осіб. Станом на червень 2020 р. це значення сягало 1,7 млн осіб.

За даними Управління Верховного комісара ООН з питань біженців, за півтора місяця повномасштабної війни 4 млн людей залишили Україну в пошуках безпеки, що складає близько 10 % усього населення країни [13].

Таким чином, відзначмо ключові проблеми, які виникли на території України внаслідок воєнного конфлікту:

- зниження доходів населення, бідність (як результат, домогосподарства зменшують закупки на ринку, роботодавці звільняють робітників, підвищується рівень безробіття);
- зміни в структурі економіки (знищується торгівля та ланцюги поставок);
- скорочення обсягів виробництва (підприємства не виробляють продукції, відсутня пропозиція товарів на ринку, підвищуються ціни);
- пошкодження/втрата інфраструктури (житлові будинки, магазини, робочі місця, склади, дороги, мости, мережі електропостачання);
- внутрішнє/міжнародне переміщення населення (населення стає залежним від гуманітарної допомоги, відтік кваліфікованої робочої сили).

Отже, наведені вище проблемні аспекти визначають різні напрями імпакт-інвестування з метою відновлення економіки областей, постраждалих від воєнного конфлікту, оскільки постконфліктна економіка неспроможна до самостійного відновлення й потребує зовнішньої допомоги через бюджетне фінансування урядом; бюджетну підтримку міжнародними партнерами; міжнародні позики; участь у спеціалізованих інструментах та гарантіях із метою підтримки фінансового сектора.

Дослідження Дж. Шварца та П. Халк'ярда [6] підтверджують, що відновлення інфраструктури є первинним напрямом інвестицій на постконфліктних територіях. Після завершення мирного врегулювання постконфліктний регіон/країна знову має можливість бути інвестиційно привабливою для міжнародних інвесторів. За підрахунками вчених, у перші роки інвестиції є значними (до 20 % ВВП) з поступовим зниженням після 7-8 р. (менше 5 % ВВП).

Отже, будь-яке економічне відновлення неможливе без припинення війни або проведення мирних переговорів. Бо саме тоді є можливість безпечно реалізовувати будь-які плани та проекти на постконфліктній території.

Найбільшою невизначеністю імпакт-інвестування є час (старт фінансування проекту), оскільки, по-перше, інвесторам необхідна інформація про політичне середовище; по-друге, існує багато необ'єктивної інформації; по-третє, отримання зовнішньої допомоги залежить від ступеня довіри до держави-одержувача.

Із цього випливає, що іноземна допомога, яку отримує країна після конфлікту, є певним зеленим сигналом для інвесторів, бо допомога стає публічною інформацією через пресу й доступ до світової аудиторії. На додаток, допомога завжди витратна, тому це є важливим показником для потенційних імпакт-інвесторів.

В Україні діє Платформа для залучення імпакт-інвестування (MVP) [16]. Ознайомитися з нею можна на порталі «Дія Бізнес». Платформа дозволяє підприємцям подавати свої імпакт-інвестиційні проекти. Також інвестори можуть знайти для себе цікаві проекти. Платформа перебуває в процесі тестування й пізніше буде доповнена. Сьогодні на платформі подано інформацію про проекти, наведені в табл. 4.

Таблиця 4. Приклад імпакт-інвестиційних проєктів, які було профінансовано в Україні (Джерело: [16])

Назва	Бюджет	Термін	Місце	Галузь	Очікувані результати	Імпакт-цілі (ЦСП)
SIL HUB - Хаб Сталих Інновацій та Лідерства	1500-15000 грн	>3-10 р.	Донецька область	Освіта	Розвинути сталу інноваційну громаду в м. Бахмут шляхом створення інклюзивних та імпакт-підприємницьких рішень	4.3, 4.5, 8.4, 11.6, 17.3
Мобільна гра КВАКО-РОЛІ СВІТІВ	25000-125000 грн	1-3 р.	Вінницька область	Освіта	Створення мобільної гри з героями авторського всесвіту Квакоролі Світів	н/в
Платформа для Жінок Я ЗМОЖУ	15000-65000 грн	1-3 р.	Київська область	Освіта	Запобігання негативному впливу діяльності на людей та навколишнє середовище або зменшення його	н/в
Мережа Жіночих СТО	0-1500 грн	1-3 р.	Київська область	Інше	Позитивні зміни для людей і планети, яких в іншому випадку було б недостатньо	н/в

Також у період повномасштабної війни Урядом та Міністерством економіки було прийняте рішення про інтенсифікацію підтримки бізнесу та забезпечення робочих місць в умовах війни шляхом реалізації різних ініціатив (табл. 5).

Таблиця 5. Ініціативи Уряду України в рамках підтримки малого та середнього бізнесу та створення робочих місць у воєнний період. (Джерело: [16])

Ініціатива	Донори	Ціль	Завдання
Програма EU4Business	ЕС, уряд Німеччини та GIZ GmbH.	підтримка малих і середніх підприємців під час воєнного стану в країні через бізнес-об'єднання – кластери, торгово-промислові палати, громадські організації в територіальних громадах	збереження робочих місць і підтримка економіки України; інтеграція ВПО та жінок у місцеві ланцюги створення доданої вартості та бізнес-мережі; диверсифікація бізнес-моделі та можливість цифрової доставки продуктів і послуг; залучення української діаспори до допомоги українському бізнесу
Субгрант «Підвищення спроможності демонстраційних ферм на забезпечення продовольчої безпеки України»	USAID	підвищення потенціалу с/г МСП; покращення доступу ММСП до сучасних технологій с/г виробництва, переробки та післявиробничої підготовки; упровадження найкращих міжнародних практик у демонстраційній діяльності та більша інтеграція українських демонстраційних ферм у європейську мережу демонстраційних ферм	розвиток мережі господарств, що працюють на продовольчу безпеку в Україні з виробництва, післявиробничої підготовки, переробки овочів, фруктів та ягід, м'яса, молочної продукції, птиці або продукції аквакультури
Фінансування посівної за хвилину через сайт AgroApp	Уряд України	забезпечити с/г товаровиробників фінансовими ресурсами	кредитування здійснення с/г діяльності (посівної) на період дії воєнного стану
Do Business with Ukrainians	Бізнес-школа Українського католицького університету (LvBS) та зовнішні експерти	підтримка малого та середнього бізнесу	українські підприємці, які пропонують свої послуги та продукти можуть отримати замовлення від іноземних клієнтів

ВИСНОВКИ

Імпакт-інвестування – це інвестиційна стратегія, спрямована на отримання фінансової допомоги з метою здійснення позитивного соціального або екологічного впливу. На сьогодні вона стає все актуальнішою, урахувавши тенденції політичної та макроекономічної нестабільності, світової невизначеності, а також зростання конфліктних ситуацій, що переростають у воєнні дії, як в Україні. Економіки країн, які знаходяться в стані війни або поствоєнному відновленні неспроможні до самостійного відновлення й потребують зовнішньої допомоги, яка може бути отримана шляхом імпакт-інвестування. Проте прийняттю інвестиційного рішення має передувати конструктивний та виважений ризик-аналіз і економічне профілювання регіону, що постраждав від війни. У підсумку практика імпакт-інвестування у період воєнного конфлікту показує, що фінансування є завжди помірним унаслідок високого ризику. Масштабне імпакт-інвестування можливе лише після підписання мирних угод та остаточного припинення воєнних дій. Міжнародний досвід підтверджує, що обсяги фінансової підтримки в перші роки миру перш за все направляються на

вирішення поточних життєзабезпечувальних потреб, наприклад, тимчасове працевлаштування, переважно в сфері відновлення інфраструктури. Лише після цього з'являється зелене світло на реалізацію більш масштабних імпаکت-інвестиційних проєктів у середньо- та довгостроковому періоді.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ

Дослідження виконане в рамках держбюджетної НДР «Фрактальна модель трансформації фондового ринку України: соціально відповідальне інвестування для досягнення Цілей сталого розвитку» № 53.15.01-21 / 23.3П.

REFERENCES / ЛІТЕРАТУРА

1. OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas: Second Edition. (2013). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264185050-en>
2. Commission recommendation 2018/1149 of 10 August 2018 on non-binding guidelines for the identification of conflict-affected and high-risk areas and other supply chain risks under Regulation (2018) (EU). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H1149&rid=1>
3. OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct. (2018). OECD. <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>
4. Brussel, T., Groen, P. v. d., Huijnen, M., Wagemans, F., & Wesselink, E. (2021). Investing in conflict and post-conflict areas: risk analysis and mitigation. Pension fund International RBS. <https://www.pensioenfederatie.nl/stream/20210721-beleggen-in-post-conflictgebieden-verdieping.pdf>
5. Generating private investment in Fragile and Conflict-Affected Areas. (2019). International Finance Corporation. <https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/07cb32dd-d775-4577-9d5f-d254cc52b61a/201902-IFC-FCS-Study.pdf?MOD=AJPERES&CVID=mzeJewf>
6. Schwartz, J., Halkyard, P. (2006). Post-Conflict Infrastructure : Trends in Aid and Investment Flows. Viewpoint: Public Policy for the Private Sector No. 305. World Bank, Washington. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/11187>
7. McLeod, D., Davalos M. (2007). Post-Conflict Employment and Poverty Reduction. UNDP Bureau of Development Policy, United Nations Development Programme (UNDP), New York, NY. https://www.academia.edu/3106701/Post-conflict_employment_creation_for_stabilization_and_poverty_reduction
8. Pro vnesennya zmin u dodatok do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 lyutoho 2022 r. № 153, Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 244 (2022) (Ukrayina). <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-u-dodatok-do-postanovi-kabinetu-ministriv-ukrayini-vid-24-lyutogo-2022-r-153-2>
9. Viyna. Vse, shcho vidbuvayet'sya z ekonomikoyu, biznesom v Ukraini ta sviti. (2022, 4 bereznya). Forbes. <https://forbes.ua/news/viyna-vse-shcho-vidbuvayetsya-z-ekonomikoyu-biznesom-v-ukraini-ta-sviti-03032022-4086>
10. NBU vzhyye dodatkovykh zakhodiv dlya stabil'nosti bankiv'skoyi systemy: shcho planuyet'sya. (2022, 22 bereznya). Ukrinform. <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3436500-nbu-vzive-dodatkovih-zahodiv-dla-stabilnosti-bankivskoi-sistemi-so-planuetsa.html>
11. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2022). <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Otsinka vidnovlennya ta rozbudovy myru. Analiz vplyvu kryzy ta potreb na skhidniy Ukraini: Zvedennyi zvit YES, OON ta Hrupy svitovoho bank. 2015. 84 p. <https://www.slideshare.net/DonbassFullAccess/2015-c-91296884>
13. V OON nazvaly novu kil'kist' zhertv viyny Ukrainy z Rosiyeyu sered tsyvil'nykh. (2022, 4 kvitnya). Unian. <https://www.unian.ua/war/viyna-v-ukrajini-2022-v-oon-nazvali-novu-kilkist-zhertv-viyni-ukrajini-z-rosiyeyu-sered-civilnih-novini-vtorgnennya-rosiji-v-ukrajinu-11772118.html>
14. Tyshchenko YU. (2019). Zakhody derzhavnoyi polityky iz rozbudovy/vidnovlennya doviry zhyteliv tymchasovo okupovanykh terytoriy do Ukrainy's'koyi

- derzhavy, vlady, suspil'stva: analit. dop. (rezyume). Kyiv: NISD. 49 p.
15. Bazyluk YA. B., Davydenko S. V., Ventskovs'kyi D. YU. ta in. (2017). Ekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh hibrydnoyi ahresiyi: analit. dop. Kyiv: NISD.84 p.
16. Platforma dlya zaluchennya impakt-investuvannya (MVP). (2022). Diya biznes. <https://business.diia.gov.ua/iip-project-list>

Plastun O., Artemenko A., Mykhailov D.

RISK ANALYSIS OF IMPACT INVESTMENT DURING THE POST-CONFLICT RECOVERY OF UKRAINE'S ECONOMY

This study is devoted to examining the concept of the impact of investment strategy implementation during the post-conflict (post-war) period with the aim of economic recovery in Ukraine. The main focus is on the analyzing approaches to assess the investment attractiveness of war-affected regions, as they are politically unstable, with weak civil infrastructure, a dysfunctional legal system, and a polarized society. Taken together, all these create a high risk to investors. The experience of such leading international organizations as the United Nations (UN), the OECD, the World Bank, and the International Finance Corporation (IFC) in their work on developing methods of investment risk assessing and identifying priority areas for investment is reviewed. Practical cases of successful implementation of impact investment strategies in West Africa are presented. Particular attention is paid to studying the prospects of impact investment in Ukraine during the military conflict and macroeconomic instability based on the analysis of key country's problems as a result of the war. It is determined that the general profiling of the region is the primary element of taking investment decision as it allows to specify the territorial boundaries of the investment project, identify economic problems in the region, employment, etc. However, any final investment decision must be taken after the end of the conflict. As a result of empirical research, a generalized matrix of SWOT analysis is formed to assess the risk level of the impact investment project in the post-conflict region; developed an indicators typology of investment risk assessment and economic profiling of the region, which could potentially be the object of impact investment.

Keywords: investment project, investment risk, impact investments, military conflict, macroeconomic instability

JEL Classification: B22, F21, F51